

Forslag til uttalelse

Lokaldemokratireformen – byen og nærdemokratiet

Arbeiderpartiet vil at Bergen skal være en rettferdig by, hvor alle har muligheten til å leve gode liv.

For å få dette til må vi løse de viktige oppgavene i fellesskap. Verdiskaping, arbeid til alle og rettferdig fordeling vil alltid være våre viktigste oppgaver. I et åpent demokrati er medvirkning og åpenhet rundt politiske spørsmål viktig, og et godt fungerende nærdemokrati kan legge til rette for dette.

Fimreite-utvalgets demokrati rapport slår fast at demokratiet i Bergen fungerer bra, men påpekte også utfordringer rundt valgdeltakelse, geografiske og demografiske skjevheter. Utvalget anbefalte at det ble arbeidet videre med bydelsdemokrati, og brakte også frem idéen om å prøve ut borgerpanel, der tilfeldige innbyggere blir plukket ut til å gi sitt syn på konkrete problemstillinger.

Noen av fordelene med politiske bydelsutvalg kan være:

- Gi mulighet for at en del politiske beslutninger kan tas i innbyggerens nærmiljø.
- Gi innbyggerne mulighet for å ta opp saker med bydelspolitikere.
- Gi flere av byens innbyggere anledning til å ha politiske verv.
- Bydelspolitikere kan være lytteposter i egen bydel og videreformidle bydelens ønsker og behov til byråd og bystyre.
- Muligheter for å ivareta bydelsspesifikke behov på en bedre måte.

Noen av ulempene kan være:

- Bydelspolitikere vil uansett ha begrenset myndighet til å fatte beslutninger, og kan dermed oppfattes ikke å være relevante.
- Dersom innbyggerne ønsker å ta opp viktige saker, finnes det andre måter å ta disse opp med sentrale politikere på, som innbyggerinitiativ, gjennom sosiale medier osv.
- Det blir mer uoversiktlig å vite hvem som i realiteten bestemmer; bydelspolitikere, byråd, bystyrekomiteer eller bystyre.
- Det vil koste noe å innføre bydelsutvalg, og disse pengene har alternativ bruk, som f.eks. å brukes til bedre tjenester til barn og eldre.
- Dersom bydelsstyrene gis store fullmakter, kan bydelene utvikle seg i ulik retning og gi innbyggerne mindre likeverdige tjenester enn ønskelig.

Da bystyret i 2017 behandlet demokratiutvalgets rapport, ble det vedtatt å arbeide videre med bydelsdemokrati, men at det ikke er aktuelt med å etablere bydelsstyrer med vide

fullmakter, tilsvarende de vi hadde i perioden 2000-2004. Bystyret vedtok videre at borgerpanel skulle prøves ut som metode, noe som gjennomføres våren 2018.

Selv om det så langt ikke har blitt den store offentlige debatten rundt bydelsdemokrati, har Arbeiderpartiet i sitt valgprogram gått til valg på å innføre bydelsstyrer. I den politiske plattformen til byrådet står det at byrådet ønsker en lokaldemokratireform, og at det skal utredes hvordan en ordning med bydelsdemokrati kan se ut.

Å utvikle demokratiet er en kontinuerlig prosess, og Arbeiderpartiet i Bergen mener derfor at det bør etableres bydelsstyrer etter valget i 2019. Bystyrets vedtak i 2017 om at omfattende driftsfullmakter ikke legges ut og at det ikke skal bygges opp store tunge bydelsadministrasjoner, legges til grunn.

Målet må være å øke engasjement og deltakelse i bysamfunnet. Bydelsstyrer er også viktig for rekruttering til politiske arbeid. Lokal medbestemmelse må sikres samtidig som dette ikke går utover likebehandling av innbyggere i kommunen.

Når det gjelder spørsmålet om direktevalg til hver bydel eller indirekte valg via bystyrets sammensetning, kan dette vurderes på ulike måter. Dersom bydelsstyrene hadde blitt gitt store fullmakter, bør det uansett ikke være direktevalg siden det fort kan medføre at bydeler utvikler seg til småkommuner med ulikt tjenestetilbud avhengig av politisk sammensetning. Tilsvarende vil store fullmakter i reguleringssaker kunne gi helt ulike utfall i ulike deler av Bergen. På den annen side kan direktevalg stimulere til økt engasjement og deltakelse. Dersom bydelene gis begrensede fullmakter, bør direktevalg vurderes, enten fra starten eller eventuelt at det vurderes for senere valgperioder etter at det i første omgang startes opp med indirekte valg.

Når det gjelder spørsmålet om frivillige lag og organisasjoner skal utgjøre f.eks. 1/3 av et bydelsstyre, er det fordeler og ulemper med det. På den ene siden kan en slik sammensetning øke grasrotengasjementet og fungere som en ny måte å kanalisere innbyggers synspunkter på. På den andre siden kan det medføre at noen interesser i større grad høres enn andre, og det kan føre til inhabilitetssituasjoner dersom organiserte interesser i størst grad arbeider «for seg selv», slik at helhetsvurderinger taper.

Arbeiderpartiet i Bergen anbefaler:

- Det etableres bydelsstyrer på bydelsnivå (anslagsvis 8 stk.) i Bergen.
- Det foretrekkes at bydelsstyrenes medlemmer velges ved indirekte valg og utpekes av bystyret, men direktevalg kan vurderes dersom fullmaktene blir slik at vi ikke risikerer ulikt tjenestetilbud i bydelene.

- Sikre lokal medbestemmelse samtidig som dette ikke går utover vesentlig likebehandling av innbyggere i kommunen.
- Gi meningsfulle oppgaver som bidrar til politisk engasjement lokalt.
- Gi bydelsstyrene tilstrekkelige fullmakter slik at utvalgene får en reell innflytelse på bestemte politikkområder i bydelen.
- Bydelsutvalgene bør være prioriterte høringsinstanser i viktige saker som omhandler deres område, herunder byutvikling.
- At bydelsstyrene gis oppgaver overfor frivillig sektor i bydelene.
- At bydelsstyrene kan sette politiske saker på dagsorden etter bl.a. innspill fra innbyggere og grupper i bydelene.
- Unngå unødvendig byråkratisering.
- At det vurderes å videreføre ordningen med borgerpanel dersom erfaringene fra prøveprosjektet er gode.

Arbeiderpartiet i Bergen ber bystyregruppen ta dette med i forhandlingene med de andre partiene. Det bør arbeides for å sikre et bredt flertall slik at opprettelse av bydelsdemokrati kan stå seg over flere perioder, samt utvikles videre.